

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

29. juli 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – ophavsret og beslægtede rettigheder – direktiv 2001/29/EF – informationssamfund – harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder – artikel 2, litra a) – retten til reproduktion – artikel 3, stk. 1 – overføring til almenheden – artikel 5, stk. 2 og 3 – undtagelser og indskrænkninger – rækkevidde – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder«

I sag C-469/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) ved afgørelse af 1. juni 2017, indgået til Domstolen den 4. august 2017, i sagen

Funke Medien NRW GmbH

mod

Bundesrepublik Deutschland

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Arabadjiev, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen og C. Lycourgos samt dommerne E. Juhász, M. Ilešić (refererende dommer), L. Bay Larsen og S. Rodin,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: kontorchef M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 3. juli 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Funke Medien NRW GmbH ved Rechtsanwalt T. von Plehwe,
- den tyske regering ved T. Henze, M. Hellmann, E. Lankenau og J. Techert, som befuldmægtigede,
- den franske regering ved E. Armoët, D. Colas og D. Segoin, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

- Det Forenede Kongeriges regering ved Z. Lavery og D. Robertson, som befuldmægtigede, bistået af barrister N. Saunders,
 - Europa-Kommissionen ved H. Krämer, T. Scharf og J. Samnadda, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 25. oktober 2018, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, litra a), artikel 3, stk. 1, og artikel 5, stk. 2 og 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10).
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Funke Medien NRW GmbH (herefter »Funke Medien«), der driver det tyske dagblad *Westdeutsche Allgemeine Zeitungs* internetportal, og Bundesrepublik Deutschland (Forbundsrepublikken Tyskland) vedrørende Funke Mediens offentliggørelse af visse dokumenter udarbejdet af den tyske regering, der er »klassificeret til tjenestebrug«.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 1., 3., 6., 7., 9., 31. og 32. betragtning til direktiv 2001/29:
 - »(1) [EF-t]raktaten foreskriver oprettelse af et indre marked og indførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen i det indre marked ikke fordrejes. En harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om ophavsret og beslægtede rettigheder bidrager til at opnå disse mål.
 - [...]
 - (3) Den foreslåede harmonisering medvirker til gennemførelsen af de fire friheder på det indre marked og respekterer de grundlæggende retsprincipper, særlig ejendomsretten – herunder den intellektuelle ejendomsret – ytringsfriheden og almenhedens interesse.
 - [...]
 - (6) Hvis der ikke sker en harmonisering på fællesskabsniveau, vil de lovgivningsinitiativer, der allerede er taget i en række medlemsstater som svar på den teknologiske udvikling, kunne medføre betydelige forskelle i beskyttelsesniveauet og dermed hindre den frie bevægelighed for varer og tjenester, der indeholder eller er baseret på intellektuelle ejendomsrettigheder, hvilket vil føre til en ny opdeling af det indre marked og lovgivningsmæssig inkonsekvens. Følgerne af en sådan lovgivningsmæssig forskel og uvished vil få større betydning i takt med videreudviklingen af informationssamfundet, der allerede har betydet en kraftig forøgelse af den grænseoverskridende udnyttelse af intellektuel ejendomsret. [...]

- (7) Fællesskabets retlige ramme for beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder bør derfor også tilpasses og suppleres i det omfang, det er nødvendigt for det indre markeds funktion. [...] [D]er [er] ikke [...] behov for at fjerne eller undgå forskelle, der ikke påvirker det indre markeds funktion negativt.

[...]

- (9) Udgangspunktet for en harmonisering af ophavsret og beslægtede rettigheder bør være et højt beskyttelsesniveau, da sådanne rettigheder er af afgørende betydning for den intellektuelle skabelsesproces. En sådan beskyttelse bidrager til at bevare og udvikle kreativiteten til gavn for ophavsmænd, kunstnere, producenter, forbrugere, kulturen, industrien og almenheden generelt. Intellektuel ejendomsret er derfor blevet anerkendt som en integrerende del af ejendomsretten.

[...]

- (31) Det er nødvendigt at bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder og interesser mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og brugere af beskyttede frembringelser. De i medlemsstaterne gældende undtagelser og indskrænkninger til rettighederne må nyvurderes på baggrund af den nye elektroniske udvikling. [...] For at sikre, at det indre marked fungerer tilfredsstillende, bør definitionen af sådanne undtagelser og indskrænkninger i en vis grad harmoniseres. Harmoniseringsgraden bør baseres på deres følger for det indre markeds funktion.

- (32) Direktivet indeholder en udtømmende opregning af undtagelser og indskrænkninger til reproduktionsretten og retten til overføring til almenheden. [...] [M]edlemsstaterne anvender disse undtagelser og indskrænkninger på ensartet vis [...]«

- 4 Artikel 2 i direktiv 2001/29, der har overskriften »Retten til reproduktion«, er affattet som følger:

»Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis:

- a) for ophavsmænd for så vidt angår deres værker

[...]«

- 5 Dette direktivs artikel 3, der har overskriften »Retten til overføring af værker til almenheden og retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser«, bestemmer følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.«

- 6 Nævnte direktivs artikel 5, der har overskriften »Undtagelser og indskrænkninger«, fastsætter følgende i stk. 3, litra c) og d), og i stk. 5:

»3. Medlemsstaterne kan indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i de rettigheder, der er nævnt i artikel 2 og 3, i følgende tilfælde:

[...]

- c) hvis der er tale om gengivelse i pressen, overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse af udgivne artikler om aktuelle økonomiske, politiske eller religiøse emner eller af værker eller andre frembringelser af samme karakter, der er udsendt over radio og tv, når en sådan anvendelse ikke

udtrykkeligt er beskyttet, og kilden, herunder ophavsmandens navn, anføres, eller hvis der er tale om anvendelse af værker eller andre frembringelser i forbindelse med redegørelse for dagsbegivenheder, og det sker i et omfang, som det informative formål berettiger til, og såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt

- d) hvis der er tale om citater med henblik på formål som kritik eller anmeldelser, forudsat at de vedrører et værk eller en anden frembringelse, som allerede er gjort tilgængelig for almenheden på lovlig vis, kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og citaterne er i overensstemmelse med god skik og med hensyn til deres omfang ikke går ud over, hvad det særlige formål berettiger til

[...]

5. Undtagelser og indskrænkninger efter stk. 1, 2, 3 og 4 må kun anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.»

Tysk ret

- 7 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (lov om ophavsret og beslægtede rettigheder) af 9. september 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273, herefter »UrhG«) bestemmer følgende i § 50, der har overskriften »Redegørelse for dagsbegivenheder«:

»Med henblik på redegørelse for dagsbegivenheder via radio eller lignende tekniske midler, i aviser, tidsskrifter og i andre trykte medier eller andre databærere, der hovedsageligt vedrører daglige begivenheder, og i film, er det lovligt til almenheden at reproducere, distribuere og overføre værker, der kan ses og høres, når begivenhederne finder sted, i et omfang, formålet berettiger til.«

- 8 UrhG's § 51, der har overskriften »Citater«, er affattet som følger:

»Det er lovligt at reproducere, distribuere og overføre et allerede offentliggjort værk til almenheden til brug for citater, for så vidt som omfanget af anvendelsen er begrundet i det særlige formål. Det er navnlig lovligt, når:

1. enkelte værker efter offentliggørelsen integreres i et selvstændigt videnskabeligt værk for at forklare dets indhold
2. passager fra et værk efter offentliggørelsen citeres i et selvstændigt litterært værk
3. enkelte passager fra et offentliggjort musikkværk citeres i et selvstændigt musikalsk værk.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 9 Forbundsrepublikken Tyskland lader hver uge udarbejde en militær situationsrapport om det tyske forsvars (forbundsværnet, Tyskland) indsatser i udlandet og om udviklingen i indsatsområderne. Rapporterne sendes, under betegnelsen »*Unterrichtung des Parlaments*« (underretning til parlamentet, herefter »UdP-rapporter«), til visse medlemmer af Bundestag (forbundsdagen, Tyskland), til afdelinger i Bundesministerium der Verteidigung (forbundsforsvarsministeriet, Tyskland) og andre forbundsministerier samt til visse tjenestegrene under forbundsforsvarsministeriet. UdP-rapporter betragtes som »klassificerede dokumenter – til tjenestebrug«, idet denne klassificering svarer til det laveste af de fire fortrolighedsniveauer, som er fastsat i tysk ret. Sideløbende udsender

Forbundsrepublikken Tyskland forkortede versioner af UdP-rapporterne under betegnelsen »*Unterrichtung der Öffentlichkeit*« (»underretning til offentligheden«), og disse er offentligt tilgængelige uden begrænsning.

- 10 Funke Medien driver det tyske dagblad *Westdeutsche Allgemeine Zeitungs* internetportal. Den 27. september 2012 anmodede selskabet om aktindsigt i samtlige UdP-rapporter, der var udarbejdet fra den 1. september 2001 til den 26. september 2012. Denne anmodning blev afslået af de kompetente myndigheder med den begrundelse, at udbredelsen af oplysningerne i disse UdP-rapporter kunne skade sikkerhedsfølsomme interesser. Myndighederne henviste i denne forbindelse til de regelmæssigt udsendte underretninger til offentligheden, som udgør en version af UdP-rapporterne, som ikke berører nævnte interesser. Funke Medien fik dog ad ukendt vej adgang til en stor del af UdP-rapporterne, som selskabet for en dels vedkommende offentliggjorde under betegnelsen »*Afghanistan Papiere*« (Afghanistanpapirerne), og som kunne findes på selskabets internetsted i form af indskannede enkeltsider ledsaget af en introduktion, supplerende links og en opfordring til at kommentere.
- 11 Forbundsrepublikken Tyskland, som var af den opfattelse, at Funke Medien derved havde krænket dens ophavsret til UdP-rapporterne, anlagde sag mod selskabet med påstand om nedlæggelse af forbud og fik medhold ved Landgericht Köln (den regionale ret i første instans i Köln, Tyskland). Funke Mediens appel blev forkastet af Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln, Tyskland). Funke Medien har i sin revisionsappel ved den forelæggende ret fastholdt sin påstand om frifindelse i forhold til forbudspåstanden.
- 12 Den forelæggende ret har anført, at den af Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln) angivne begrundelse hviler på den antagelse, at UdP-rapporterne kan beskyttes ophavsretligt som »litterære værker«, og at de ikke udgør officielle tekster, som er undtaget fra den ophavsretlige beskyttelse. Retten har dog understreget, at appeldomstolen ikke har udtalt sig om de konkrete karakteristika, som gør det muligt at fastslå, at UdP-rapporterne har kreative kendetegn.
- 13 Efter den forelæggende rets opfattelse er det imidlertid udelukket at ophæve den dom, som Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln) har afsagt, og hjemvise sagen til denne for at give den mulighed for at udtale sig herom a posteriori, hvis et indgreb i ophavsretten til UdP-rapporterne – som skal lægges til grund med henblik på den retlige kontrol, som foretages i forbindelse med en revisionsappel – under alle omstændigheder er omfattet af undtagelsesbestemmelserne vedrørende redegørelser for dagsbegivenheder eller citater i henholdsvis §§ 50 og 51 i UrhG, eller hvis et sådant indgreb er begrundet i informationsfriheden eller pressefriheden, som er fastsat i henholdsvis første og andet punktum af § 5, stk. 1, i Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Forbundsrepublikken Tysklands forfatning) af 23. maj 1949 (BGBl 1949 I, s. 1, herefter »GG«) og i artikel 11 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«). Ifølge den forelæggende ret vil sagen i givet fald være moden til påkendelse, og den vil skulle ændre den dom, der er afsagt af Landgericht Köln (den regionale ret i første instans i Köln), og frifinde Funke Medien i forhold til den forbudspåstand, som Forbundsrepublikken Tyskland nedlagde ved Landgericht Köln.
- 14 Den forelæggende ret er i denne forbindelse af den opfattelse, at fortolkningen af artikel 2, litra a), artikel 3, stk. 1, og artikel 5, stk. 3, litra c) og d), i direktiv 2001/29, sammenholdt med de grundlæggende rettigheder, herunder navnlig informationsfriheden og pressefriheden, ikke er åbenbar. Den ønsker bl.a. oplyst, om disse bestemmelser giver et spillerum ved deres gennemførelse i national ret. Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at ifølge retspraksis fra Bundesverfassungsgericht (forbundsdomstol i forfatningsretlige sager, Tyskland) skal bestemmelser i national ret, som gennemfører et EU-direktiv, i princippet ikke vurderes i forhold til de grundlæggende rettigheder i GG, men kun i forhold til de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved EU-retten, når det pågældende direktiv ikke overlader medlemsstaterne nogen skønsmargen ved dets gennemførelse.

- 15 Under disse omstændigheder har Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Giver de EU-retlige bestemmelser om ophavsmændenes eneret til reproduktion [artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29[...]] og til overføring af deres værker til almenheden inklusive tilrådighedsstillelse for almenheden (artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29[...]) og undtagelserne eller [indskrænkningerne] af disse rettigheder (artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29[...]) et spillerum ved gennemførelsen i national ret?
 - 2) På hvilken måde skal der ved fastsættelsen af rækkevidden af de i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29[...] fastsatte undtagelser eller [indskrænkninger] af ophavsmændenes eneret til reproduktion [artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29[...]] og til overføring af deres værker til almenheden inklusive tilrådighedsstillelse for almenheden (artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29[...]) tages hensyn til de grundlæggende rettigheder i [chartret]?
 - 3) Kan de grundlæggende rettigheder informationsfrihed (artikel 11, stk. 1, andet punktum, i [chartret]) eller pressefriheden (artikel 11, stk. 2, i [chartret]) begrunde undtagelser eller [indskrænkninger] af ophavsmændenes eneret til reproduktion [artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29[...]] og til overføring af deres værker til almenheden inklusive tilrådighedsstillelse for almenheden (artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29[...]) uden for de i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29[...] fastsatte undtagelser eller [indskrænkninger]?«

De præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

- 16 Den forelæggende ret har anført, at Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln), da den forkastede Funke Mediens appel, antog, at UdP-rapporterne kan beskyttes ophavsretligt som »litterære værker«, uden dog at fremkomme med specifikke udtalelser herom baseret på de konkrete karakteristika, som gør det muligt at fastslå, at de har kreative kendetegn.
- 17 I denne henseende finder Domstolen det hensigtsmæssigt at præcisere følgende:
- 18 Artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 bestemmer, at medlemsstaterne tildeler ophavsmændene henholdsvis en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte reproduktion af deres »værker« på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form og en eneret til at tillade eller forbyde overføring til almenheden af disse »værker«. En genstand kan således alene beskyttes ophavsretligt i henhold til direktiv 2001/29, såfremt den kan betegnes som et »værk« som omhandlet i disse bestemmelser (jf. i denne retning dom af 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, præmis 34).
- 19 Som det fremgår af fast retspraksis, skal to kumulative betingelser være opfyldt, for at en genstand kan betegnes som et »værk«. For det første skal den pågældende genstand være original i den forstand, at den udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse. For at en intellektuel frembringelse kan betragtes som ophavsmandens egen, skal den afspejle hans personlighed, hvilket er tilfældet, hvis ophavsmanden har kunnet udtrykke sine kreative evner ved frembringelsen af værket på grundlag af frie og kreative valg (jf. i denne retning dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 87-89).
- 20 For det andet er kvalificeringen som »værk« som omhandlet i direktiv 2001/29 forbeholdt de elementer, der er udtryk for en sådan intellektuel frembringelse (dom af 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

- 21 I den foreliggende sag har Funke Medien gjort gældende, at UdP-rapporterne ikke kan være ophavsretligt beskyttede, fordi der er tale om rapporter, der er opbygget efter en ensartet model af forskellige forfattere, og fordi rapporterne er af rent faktisk karakter. Den tyske regering har fremhævet, at selve skabelsen af en sådan ensartet model kan beskyttes ophavsretligt.
- 22 Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om militære situationsrapporter som de i hovedsagen omhandlede eller visse dele af disse kan kvalificeres som »værker« som omhandlet i artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og dermed kan beskyttes ophavsretligt (jf. i denne retning dom af 16.7.2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, præmis 48).
- 23 Med henblik på at afgøre, om dette faktisk er tilfældet, påhviler det den nationale ret at undersøge, om ophavsmanden i forbindelse med udarbejdelsen af disse rapporter har kunnet foretage frie og kreative valg, som er egnede til at meddele læseren den originalitet, der ligger i de omhandlede frembringelser, idet en sådan originalitet udspringer af valget, placeringen og kombinationen af de ord, hvormed ophavsmanden har udtrykt sin kreative ånd på en original måde og skabt et resultat, der har karakter af en intellektuel frembringelse (jf. i denne retning dom af 16.7.2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, præmis 45-47), idet den blotte intellektuelle bestræbelse og kunnen, der er lagt i skabelsen af disse rapporter, i denne forbindelse er irrelevant (jf. analogt dom af 1.3.2012, Football Dataco m.fl., C-604/10, EU:C:2012:115, præmis 33).
- 24 Såfremt militære situationsrapporter som de i hovedsagen omhandlede udgør rent informative dokumenter, hvis indhold i det væsentlige er bestemt af de informationer, de indeholder, således at disse informationer og udtrykket heraf i rapporterne er sammenfaldende, og rapporterne således er karakteriseret ved deres rent tekniske funktion, hvilket udelukker enhver originalitet, må det – således som generaladvokaten har anført i punkt 19 i sit forslag til afgørelse – fastslås, at ophavsmanden ved udarbejdelsen af sådanne rapporter ikke har kunnet udtrykke sin kreative ånd på en original måde og skabe et resultat, der udgør hans egen intellektuelle frembringelse (jf. i denne retning dom af 22.12.2010, Bezpečnostní softwarová asociace, C-393/09, EU:C:2010:816, præmis 48-50, og af 2.5.2012, SAS Institute, C-406/10, EU:C:2012:259, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis). Det påhviler i givet fald den nationale ret at fastslå, at sådanne rapporter ikke udgør »værker« som omhandlet i artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og dermed ikke kan være omfattet af den beskyttelse, som disse bestemmelser giver.
- 25 Det må som følge heraf fastslås, at militære situationsrapporter som de i hovedsagen omhandlede alene kan beskyttes ophavsretligt, hvis de er ophavsmandens intellektuelle frembringelse, som afspejler hans personlighed og er udtryk for hans frie og kreative valg ved udarbejdelsen af rapporterne, hvilket skal efterprøves af den nationale ret i hvert enkelt tilfælde.
- 26 Det er med forbehold af disse betragtninger, at de forelagte spørgsmål skal besvares.

Det første spørgsmål

- 27 Indledningsvis bemærkes, at som det fremgår af nærværende doms præmis 13 og 14, vedrører det første spørgsmål den forelæggende rets anvendelse – med henblik på afgørelsen af tvisten i hovedsagen – af reglerne om redegørelser for dagsbegivenheder og om citater i henholdsvis §§ 50 og 51 i UrhG, som gennemfører artikel 5, stk. 3, litra c) og d), i direktiv 2001/29.
- 28 Selv om den forelæggende ret ikke specifikt spørger Domstolen om fortolkningen af denne bestemmelse i direktiv 2001/29, idet den konkret har anført, at Funke Mediens offentliggørelse af UdP-rapporterne på selskabets internetsted ifølge Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln) ikke opfyldte betingelserne i UrhG' §§ 50 og 51, er den imidlertid i tvivl om, hvorvidt denne EU-retlige bestemmelse og nævnte direktivs artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, overlader medlemsstaterne en skønsmargen ved gennemførelsen, eftersom bestemmelser i national ret, som

gennemfører et EU-direktiv, ifølge retspraksis fra Bundesverfassungsgericht (forbundsdomstol i forfatningsretlige sager) i princippet ikke skal vurderes i forhold til de grundlæggende rettigheder i GG, men kun i forhold til de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved EU-retten, når det pågældende direktiv ikke overlader medlemsstaterne nogen skønsmargen ved dets gennemførelse.

- 29 Det er på denne baggrund, at den forelæggende ret med sit første spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om dels artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29, dels dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), skal fortolkes således, at de udgør foranstaltninger til en fuldstændig harmonisering.
- 30 I denne henseende bemærkes, at i medfør af princippet om EU-rettens forrang, som er et væsentligt kendetegn ved Unionens retsorden, kan den omstændighed, at en medlemsstat påberåber sig bestemmelser i national ret, selv hvis der er tale om forfatningsbestemmelser, ikke ændre EU-rettens virkning på denne stats område (dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 59).
- 31 Det skal hertil bemærkes, at når medlemsstaternes gennemførelse af et direktiv under alle omstændigheder er omfattet af den situation, som er omhandlet i chartrets artikel 51, og hvor medlemsstaterne gennemfører EU-retten, skal det niveau for beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, som er fastsat i chartret, nås ved en sådan gennemførelse, uanset den skønsmargen, som medlemsstaterne har ved denne gennemførelse.
- 32 Når en national bestemmelse eller foranstaltning – i en situation, hvor medlemsstaternes virke ikke fuldt ud er reguleret af EU-retten – gennemfører EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, er det dog fortsat muligt for nationale myndigheder og retter at anvende nationale normer til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, forudsat at denne anvendelse ikke gør indgreb i det beskyttelsesniveau, som er fastsat i chartret, således som dette fortolkes af Domstolen, eller i EU-rettens forrang, enhed og effektive virkning (dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 60, og af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 29).
- 33 Det er således i overensstemmelse med EU-retten, at de nationale retter og myndigheder lader denne anvendelse være afhængig af den af den forelæggende ret anførte omstændighed, at bestemmelserne i et direktiv »giver et spillerum ved gennemførelsen i national ret«, for så vidt som denne omstændighed forstås således, at den vedrører den grad af harmonisering, der foretages ved disse bestemmelser, idet en sådan anvendelse alene kan komme på tale, såfremt disse bestemmelser ikke foretager en fuldstændig harmonisering.
- 34 I den foreliggende sag skal det bemærkes, at direktiv 2001/29 kun har til formål at harmonisere visse aspekter af ophavsretten og beslægtede rettigheder, idet flere af direktivets bestemmelser i øvrigt viser EU-lovgivers hensigt om at give medlemsstaterne en skønsmargen ved dets gennemførelse (jf. i denne retning dom af 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, præmis 57).
- 35 For det første er det med hensyn til rettighedshavernes enerettigheder i henhold til artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 blevet påpeget i nærværende doms præmis 18, at disse bestemmelser fastsætter, at medlemsstaterne indfører henholdsvis en eneret for ophavsmænd til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte reproduktion af deres værker på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form og en eneret til at tillade eller forbyde overføring til almenheden af disse værker.
- 36 Disse bestemmelser definerer således på utvetydig vis de enerettigheder til reproduktion og til overføring til almenheden, som tilkommer ophavsmænd i EU. De er i øvrigt ikke undergivet betingelser og ej heller, i henseende til gennemførelse eller virkninger, gjort afhængige af udstedelse af nogen retsakt.

- 37 Domstolen har i øvrigt allerede i denne henseende fastslået, at disse bestemmelser sikrer en harmoniseret retlige ramme, der sikrer en høj og ensartet beskyttelse af retten til reproduktion og retten til overføring til almenheden (udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentliggjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 119 og den deri nævnte retspraksis; jf. ligeledes med hensyn til retten til overføring til almenheden dom af 13.2.2014, Svensson m.fl., C-466/12, EU:C:2014:76, præmis 41, og af 1.3.2017, ITV Broadcasting m.fl., C-275/15, EU:C:2017:144, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 38 Det følger heraf, at artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 udgør foranstaltninger til en fuldstændig harmonisering af det materielle indhold af de deri omhandlede rettigheder (jf. analogt vedrørende den eneret, som tilkommer indehaveren af et EU-varemærke, dom af 20.11.2001, Zino Davidoff og Levi Strauss, C-414/99 – C-416/99, EU:C:2001:617, præmis 39, og af 12.11.2002, Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, præmis 43).
- 39 For det andet bemærkes, at som det følger af 32. betragtning til direktiv 2001/29, indeholder dets artikel 5, stk. 2 og 3, en opregning af undtagelser og indskrænkninger til eneretten til reproduktion og overføring til almenheden.
- 40 I denne henseende følger det af Domstolens praksis, at rækkevidden af den skønsmargen, som medlemsstaterne råder over ved gennemførelsen i national ret af en særlig undtagelse eller indskrænkning som omhandlet i artikel 5, stk. 2 eller 3, i direktiv 2001/29, skal bedømmes fra sag til sag i forhold til navnlig den omhandlede bestemmelses ordlyd (jf. i denne retning dom af 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 36, af 3.9.2014, Deckmyn og Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, præmis 16, og af 22.9.2016, Microsoft Mobile Sales International m.fl., C-110/15, EU:C:2016:717, præmis 27, samt udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentliggjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 116), idet harmoniseringsgraden hvad angår de af EU-lovgiver fastsatte undtagelser og indskrænkninger nemlig bør baseres på deres følger for det indre markeds funktion, således som det anføres i 31. betragtning til direktiv 2001/29.
- 41 Ifølge ordlyden af artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), i direktiv 2001/29 vedrører de undtagelser eller indskrænkninger, der er omhandlet heri, henholdsvis »anvendelse af værker eller andre frembringelser i forbindelse med redegørelse for dagsbegivenheder, [der] sker i et omfang, som det informative formål berettiger til, og såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt«, og »citerer med henblik på formål som kritik eller anmeldelser, forudsat at de vedrører et værk eller en anden frembringelse, som allerede er gjort tilgængelig for almenheden på lovlig vis, kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og citaterne er i overensstemmelse med god skik og med hensyn til deres omfang ikke går ud over, hvad det særlige formål berettiger til«.
- 42 Som det fremgår af denne bestemmelses indhold, foretager den ikke en fuldstændig harmonisering af rækkevidden af de undtagelser og indskrænkninger, som den tillader.
- 43 Det følger således for det første af anvendelsen i artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), i direktiv 2001/29 af henholdsvis udtrykkene »i et omfang, som det informative formål berettiger til«, og »i overensstemmelse med god skik og med hensyn til deres omfang ikke [...] ud over, hvad det særlige formål berettiger til«, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af denne bestemmelse og ved anvendelsen af de bestemmelser i national ret, hvorved den gennemføres, råder over en betydelig skønsmargen, der gør det muligt for dem at foretage en afvejning af de involverede interesser. For det andet opregner dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra d), hvad angår de tilfælde, hvor der må citeres, kun eksempler på sådanne tilfælde, hvilket brugen af formuleringen »med henblik på formål som kritik eller anmeldelser« viser.

- 44 Denne skønsmargen bekræftes af det lovgivningsarbejde, der gik forud for vedtagelsen af direktiv 2001/29. Det følger således af begrundelsen til forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet af 10. december 1997 (COM(97) 628 final) vedrørende de indskrænkninger, der nu i det væsentlige er fastsat i artikel 5, stk. 3, litra c) og d), i direktiv 2001/29, at disse indskrænkninger i betragtning af deres begrænsede økonomiske betydning ikke skulle behandles nærmere i dette forslag, idet der kun blev fastsat minimumsbetingelser for deres anvendelse, og at den nærmere fastlæggelse af betingelserne for anvendelsen af disse undtagelser eller indskrænkninger skulle ligge hos medlemsstaterne inden for de grænser, der blev fastsat i denne bestemmelse.
- 45 Uanset ovenstående betragtninger er medlemsstaternes skønsmargen ved gennemførelsen af artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), i direktiv 2001/29 begrænset i flere henseender.
- 46 For det første har Domstolen gentagne gange fastslået, at den skønsmargen, som medlemsstaterne råder over ved gennemførelsen af undtagelserne og indskrænkningerne i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29, skal udøves inden for de grænser, som EU-retten fastsætter, hvilket indebærer, at medlemsstaterne ikke i alle tilfælde frit og på ikke-harmoniseret vis kan bestemme alle parametrene for disse undtagelser og indskrænkninger (jf. i denne retning dom af 6.2.2003, SENA, C-245/00, EU:C:2003:68, præmis 34, af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 104, og af 3.9.2014, Deckmyn og Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, præmis 16, samt udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentliggjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 122).
- 47 Domstolen har således understreget, at medlemsstaternes mulighed for at gennemføre en undtagelse til eller en indskrænkning i de harmoniserede regler i artikel 2 og 3 i direktiv 2001/29 er snævert afgrænset af kravene i EU-retten (jf. i denne retning udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentliggjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 126).
- 48 Navnlig kan medlemsstaterne i deres lovgivning alene fastsætte en undtagelse eller en indskrænkning som omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29, såfremt de overholder alle betingelserne i denne bestemmelse (jf. analogt udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentliggjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 123 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 Medlemsstaterne er ligeledes i denne forbindelse forpligtede til at iagttage de almindelige principper i EU-retten, herunder proportionalitetsprincippet, hvoraf følger, at de vedtagne foranstaltninger skal være egnede til at sikre virkeliggørelsen af det ønskede mål og ikke må gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde dette (dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 105 og 106).
- 50 For det andet har Domstolen fastslået, af medlemsstaternes skønsmargen med henblik på at gennemføre de undtagelser og indskrænkninger, som er omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29, ikke kan anvendes på en måde, der bringer dette direktivs formål i fare, således som dette fremgår af første og niende betragtning dertil, og som vedrører indførelse af et højt beskyttelsesniveau for ophavsmænd og sikring af det indre markeds funktion (jf. i denne retning dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 107, og af 10.4.2014, ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 34, samt udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentliggjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 124 og den deri nævnte retspraksis).
- 51 Når dette er sagt, påhviler det ligeledes medlemsstaterne i forbindelse med denne gennemførelse at sikre de således fastlagte undtagelsers og indskrænkningers effektive virkning og at overholde deres formål (jf. i denne retning dom af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 163, og af 3.9.2014, Deckmyn og Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, præmis 23) med henblik på at bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder

og interesser mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og brugere af beskyttede frembringelser, som anført i 31. betragtning til nævnte direktiv.

- 52 For det tredje er medlemsstaternes skønsmargen med henblik på at gennemføre de undtagelser og indskrænkninger, som er omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29, ligeledes begrænset af dette direktivs artikel 5, stk. 5, som underlægger sådanne undtagelser eller indskrænkninger tre betingelser, nemlig at disse undtagelser eller indskrænkninger kun anvendes i visse specielle tilfælde, at de ikke må stride mod den normale udnyttelse af værket, og at de ikke må indebære urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser (udtalelse 3/15 (Marrakeshtraktaten om adgang til offentligtgjorte værker) af 14.2.2017, EU:C:2017:114, præmis 125 og den deri nævnte retspraksis).
- 53 Endelig finder for det fjerde de principper, der er fastsat i chartret, som anført i nærværende doms præmis 31 anvendelse på medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Under gennemførelsen af de undtagelser og indskrænkninger, som er omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29, påhviler det derfor medlemsstaterne at påse, at de lægger en fortolkning af disse til grund, som gør det muligt at sikre den rette afvejning af de forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af Unionens retsorden (dom af 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, præmis 46, og af 18.10.2018, Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis; jf. ligeledes analogt dom af 26.9.2013, IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, præmis 48 og 49 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at de udgør foranstaltninger til en fuldstændig harmonisering af det materielle indhold af de deri omhandlede rettigheder. Dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), skal fortolkes således, at de ikke udgør foranstaltninger til en fuldstændig harmonisering af rækkevidden af de undtagelser og indskrænkninger, som de tillader.

Det tredje spørgsmål

- 55 Med det tredje spørgsmål, der skal undersøges som det andet punkt, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om informationsfriheden og pressefriheden, der er sikret i chartrets artikel 11, kan begrunde en undtagelse fra ophavsmandens eneret til reproduktion og overføring til almenheden som omhandlet i henholdsvis artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 ud over de undtagelser og indskrænkninger, der er omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i nævnte direktiv.
- 56 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af både begrundelsen til forslag COM(97) 628 final og 32. betragtning til direktiv 2001/29, at opregningen af undtagelser og indskrænkninger i dette direktivs artikel 5 er udtømmende, hvilket Domstolen ligeledes har fremhævet ved flere lejligheder (dom af 16.11.2016, Soulier og Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, præmis 34, og af 7.8.2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, præmis 16).
- 57 Som det fremgår af 3. og 31. betragtning til direktiv 2001/29, har den med direktivet gennemførte harmonisering til formål navnlig inden for det elektroniske miljø at bevare en rimelig balance mellem på den ene side indehaverne af ophavsrettigheder og beslægtede rettigheders interesse i beskyttelsen af deres intellektuelle ejendomsret, der er garanteret ved chartrets artikel 17, stk. 2, og på den anden siden beskyttelsen af brugerne af beskyttede frembringelsers interesser og grundlæggende rettigheder, navnlig deres ytrings- og informationsfrihed, som er sikret ved chartrets artikel 11, og af almenhedens interesse (jf. i denne retning dom af 7.8.2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, præmis 41).

- 58 De mekanismer, som gør det muligt at finde den rette afvejning af de forskellige rettigheder og interesser, indeholdes imidlertid i selve direktiv 2001/29, idet dette bl.a. dels – i artikel 2-4 – fastsætter rettighedshavernes enerettigheder, dels – i artikel 5 – fastsætter de undtagelser og indskrænkninger til disse rettigheder, som medlemsstaterne kan eller skal gennemføre, dog således at disse mekanismer skal konkretiseres ved nationale gennemførelsesforanstaltninger til dette direktiv samt ved de nationale myndigheders anvendelse heraf (jf. i denne retning dom af 29.1.2008, *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, præmis 66 og den deri nævnte retspraksis).
- 59 Domstolen har gentagne gange fastslået, at de grundlæggende rettigheder, som i dag fremgår af chartret, og som Domstolen skal beskytte, er inspireret af de fælles forfatningsmæssige traditioner i medlemsstaterne samt de anvisninger i form af internationale traktater om beskyttelse af menneskerettighederne, som medlemsstaterne har været med til at udarbejde, eller som de senere har tiltrådt (jf. i denne retning dom af 27.6.2006, *Parlamentet mod Rådet*, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 60 For så vidt angår de undtagelser og indskrænkninger, der er omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), i direktiv 2001/29, som den forelæggende ret har rejst spørgsmål om, skal det fremhæves, at de specifikt tager sigte på at tillægge ytringsfriheden for brugerne af beskyttede værker og pressefriheden – som er af særlig betydning, når den beskyttes i medfør af de grundlæggende rettigheder – særlig vægt i forhold til ophavsmandens interesse i at kunne gøre indsigelse mod brug af dennes værk, samtidig med at ophavsmandens ret til at få sit navn anført sikres (jf. i denne retning dom af 1.12.2011, *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 135).
- 61 Til den i nærværende doms præmis 51 og 57 nævnte rimelige balance bidrager ligeledes direktivets artikel 5, stk. 5, der som fremhævet i præmis 52 kræver, at undtagelser og indskrænkninger efter direktivets artikel 5, stk. 1-4, kun anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.
- 62 Såfremt den enkelte medlemsstat i denne sammenhæng – uanset EU-lovgivers udtrykkelige vilje som beskrevet i nærværende doms præmis 56 – kunne indføre undtagelser fra ophavsmandens enerettigheder i henhold til artikel 2-4 i direktiv 2001/29, ud over de undtagelser og indskrænkninger, som er udtømmende opregnet i direktivets artikel 5, ville det være til skade for effektiviteten af den harmonisering af ophavsretten og beslægtede rettigheder, som er foretaget ved nævnte direktiv, og for det retssikkerhedshensyn, som det forfølger (dom af 13.2.2014, *Svensson m.fl.*, C-466/12, EU:C:2014:76, præmis 34 og 35). Det følger nemlig udtrykkeligt af 31. betragtning til samme direktiv, at eksisterende forskelle hvad angår undtagelser og indskrænkninger med hensyn til visse handlinger, der er underlagt restriktioner, havde direkte negative følger for det indre marked for ophavsret og beslægtede rettigheder, og opregningen af undtagelser og indskrænkninger i artikel 5 i direktiv 2001/29 tilsigter således at sikre det indre markeds funktion.
- 63 Som det desuden fremgår af 32. betragtning til samme direktiv, skal medlemsstaterne anvende disse undtagelser og indskrænkninger på ensartet vis. Kravet om en ensartet gennemførelse af disse undtagelser og indskrænkninger ville imidlertid ikke kunne garanteres, hvis medlemsstaterne frit kunne indføre sådanne undtagelser og indskrænkninger ud over dem, som udtrykkeligt er fastsat i direktiv 2001/29 (jf. i denne retning dom af 12.11.2015, *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, præmis 38 og 39), og Domstolen har i øvrigt allerede fremhævet, at ingen bestemmelse i direktiv 2001/29 giver mulighed for, at medlemsstaterne udvider anvendelsesområdet for disse undtagelser eller indskrænkninger (jf. i denne retning dom af 10.4.2014, *ACI Adam m.fl.*, C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 27).

- 64 Henset til ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at informationsfriheden og pressefriheden, der er sikret i chartrets artikel 11, ikke kan begrunde en undtagelse fra ophavsmandens eneret til reproduktion og overføring til almenheden som omhandlet i henholdsvis artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 ud over de undtagelser og indskrænkninger, der er omhandlet i dette direktivs artikel 5, stk. 2 og 3.

Det andet spørgsmål

- 65 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den nationale ret ved den afvejning, som det påhviler den at foretage af ophavsmandens enerettigheder i henhold til artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 på den ene side og rettighederne for brugerne af beskyttede frembringelser som omhandlet i undtagelsesbestemmelserne i dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), på den anden side, kan fravige en restriktiv fortolkning af sidstnævnte bestemmelser til fordel for en fortolkning heraf, som fuldt ud tager hensyn til behovet for at respektere ytrings- og informationsfriheden, som er sikret ved chartrets artikel 11.
- 66 Den forelæggende ret nærer i denne forbindelse tvivl med hensyn til muligheden for i det foreliggende tilfælde at anvende artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, i direktiv 2001/29 på Funke Mediens brug af UdP-rapporterne, idet selskabet ikke lod offentliggørelsen af disse UdP-rapporter ledsage af noget særskilt dokument med en redegørelse.
- 67 Som anført i nærværende doms præmis 53, påhviler det under gennemførelsen af de undtagelser og indskrænkninger, som er omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 2001/29, medlemsstaterne at påse, at de lægger en fortolkning af disse til grund, som gør det muligt at sikre den rette afvejning af de forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af Unionens retsorden.
- 68 Under iværksættelsen af foranstaltningerne til gennemførelse af dette direktiv påhviler det herefter ikke blot myndighederne og domstolene i medlemsstaterne at fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med samme direktiv, men også at sikre, at de ikke lægger en fortolkning heraf til grund, som kommer i konflikt med disse grundlæggende rettigheder eller med andre almindelige EU-retlige principper, således som det gentagne gange er blevet fastslået af Domstolen (jf. i denne retning dom af 29.1.2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, præmis 70, af 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, præmis 46, og af 16.7.2015, Coty Germany, C-580/13, EU:C:2015:485, præmis 34).
- 69 Som anført af den forelæggende ret skal en undtagelse fra en almindelig regel i princippet ganske vist fortolkes strengt.
- 70 Selv om artikel 5 i direktiv 2001/29 formelt har overskriften »Undtagelser og indskrænkninger«, bemærkes imidlertid, at sådanne undtagelser og indskrænkninger i sig selv medfører rettigheder for brugerne af beskyttede værker eller andre frembringelser (jf. i denne retning dom af 11.9.2014, Eugen Ulmer, C-117/13, EU:C:2014:2196, præmis 43). Desuden har denne artikel som anført i nærværende doms præmis 51 specifikt til formål at sikre en rimelig balance mellem på den ene side rettighedshavernes rettigheder og interesser, der i sig selv skal undergives en vid fortolkning (jf. i denne retning dom af 16.11.2016, Soulier og Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, præmis 30 og 31 og den deri nævnte retspraksis), og på den anden side de rettigheder og interesser, som brugerne af beskyttede værker eller andre frembringelser har.
- 71 Det følger heraf, at fortolkningen af de undtagelser og indskrænkninger, som er omhandlet i artikel 5 i direktiv 2001/29, således som det er blevet anført i nærværende doms præmis 51, skal gøre det muligt at sikre deres effektive virkning og at overholde deres formål, idet et sådant krav er af særlig betydning, når disse undtagelser og indskrænkninger – som de i artikel 5, stk. 3, litra c) og d), i direktiv 2001/29 fastsatte – har til formål at sikre overholdelsen af grundlæggende frihedsrettigheder.

- 72 I denne henseende skal det for det første tilføjes, at den intellektuelle ejendomsret ganske vist beskyttes ved chartrets artikel 17, stk. 2. Det følger imidlertid på ingen måde hverken af denne bestemmelse eller af Domstolens praksis, at denne ret skulle være urørlig, og at dens beskyttelse derfor skulle være absolut (dom af 24.11.2011, *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, præmis 43, af 16.2.2012, *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, præmis 41, og af 27.3.2014, *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, præmis 61).
- 73 For det andet er det i nærværende doms præmis 60 blevet påpeget, at artikel 5, stk. 3, litra c) og d), i direktiv 2001/29 tager sigte på at tillægge ytringsfriheden for brugerne af beskyttede værker og pressefriheden, der er sikret ved chartrets artikel 11, særlig vægt. I denne henseende skal det bemærkes, at for så vidt som chartret fastsætter rettigheder svarende til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«), tilsigter chartrets artikel 52, stk. 3, at sikre den nødvendige sammenhæng mellem de i chartret indeholdte rettigheder og de tilsvarende i EMRK sikrede rettigheder, dog uden at dette berører EU-retten og Den Europæiske Unions Domstols autonomi (jf. analogt dom af 15.2.2016, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, præmis 47, og af 26.9.2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (opsættende virkning af appelsager), C-180/17, EU:C:2018:775, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis). Chartrets artikel 11 indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved EMRK's artikel 10, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 14.2.2019, *Buivids*, C-345/17, EU:C:2019:122, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).
- 74 Som det imidlertid fremgår af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, har denne domstol med henblik på afvejningen af ophavsretten mod ytringsfriheden bl.a. fremhævet behovet for at tage hensyn til den omstændighed, at typen af den omhandlede »samtale« eller information er af særlig betydning, bl.a. i forbindelse med den politiske debat eller debat om et emne af almen interesse (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolens dom af 10.1.2013, *Ashby Donald m.fl. mod Frankrig* (CE:ECHR:2013:0110JUD003676908, § 39)).
- 75 I den foreliggende sag fremgår det af sagsakterne for Domstolen, at Funke Medien ikke alene offentliggjorde UdP-rapporterne på sit internetsted, men også præsenterede dem på en systematiseret måde og ledsaget af en introduktion, supplerende links og en opfordring til at kommentere. Under disse omstændigheder – og såfremt UdP-rapporterne skal kvalificeret som »værker« som omhandlet i artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 – må det fastslås, at offentliggørelsen af disse dokumenter kan udgøre en »anvendelse af værker [...] i forbindelse med redegørelse for dagsbegivenheder« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, i direktiv 2001/29. Offentliggørelsen kan derfor være omfattet af denne bestemmelse, forudsat at de øvrige betingelser, der er fastsat heri, er opfyldt, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at undersøge.
- 76 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at den nationale ret ved den afvejning, som det påhviler den at foretage, på grundlag af samtlige omstændigheder i den omhandlede sag, af ophavsmandens enerettigheder i henhold til artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 på den ene side og rettighederne for brugerne af beskyttede frembringelser som omhandlet i undtagelsesbestemmelserne i dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), på den anden side, skal lægge en fortolkning af disse bestemmelser til grund, som samtidig med, at den respekterer deres ordlyd og bevarer deres effektive virkning, er i fuld overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, som er sikret ved chartret.

Sagsomkostninger

- 77 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parterers udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet skal fortolkes således, at de udgør foranstaltninger til en fuldstændig harmonisering af det materielle indhold af de deri omhandlede rettigheder. Bestemmelserne i dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), skal fortolkes således, at de ikke udgør foranstaltninger til en fuldstændig harmonisering af rækkevidden af de undtagelser og indskrænkninger, som de tillader.
- 2) Informationsfriheden og pressefriheden, der er sikret i artikel 11 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, kan ikke begrunde en undtagelse fra ophavsmandens eneret til reproduktion og overføring til almenheden som omhandlet i henholdsvis artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 ud over de undtagelser og indskrænkninger, der er omhandlet i dette direktivs artikel 5, stk. 2 og 3.
- 3) Den nationale ret skal ved den afvejning, som det påhviler den at foretage, på grundlag af samtlige omstændigheder i den omhandlede sag, af ophavsmandens enerettigheder i henhold til artikel 2, litra a), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 på den ene side og rettighederne for brugerne af beskyttede frembringelser som omhandlet i undtagelsesbestemmelserne i dette direktivs artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, og artikel 5, stk. 3, litra d), på den anden side, lægge en fortolkning af disse bestemmelser til grund, som samtidig med, at den respekterer deres ordlyd og bevarer deres effektive virkning, er i fuld overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, som er sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Underskrifter